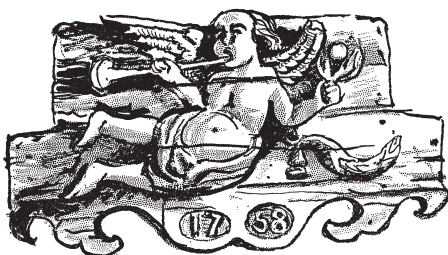

De
**GEVLEUGELDE
WACHTER**

Hilda van Stockum

uitgeverij
Betsaida
's-Hertogenbosch

Dit boek is opgedragen aan Sint-Victor
– patroonheilige van de molenaars –
en aan mijn neef Jan den Tex
en mijn oom Han de Booy,
voor de hulp die zij mij gaven.
Ook gaat mijn dankbaarheid uit naar
dhr. en mevr. de Winter,
mevr. E. Voorhoeve-de Beus en
Sheila en Elisabeth Marlin.

Inhoud

Inleiding	9
1 Freya	13
2 De knapzak	29
3 Parachutes	41
4 De oude molen	53
5 Schaduwen	65
6 Voetstappen in de nacht	79
7 Nieuwe kleren voor Charles	87
8 Oom Cor	99
9 Tilly	111
10 Het rode label	121
11 Koba en Betsy	133
12 Sint-Nicolaas	145
13 Dirk-Jan op missie	159
14 De Valk	173
15 De schietpartij	183
16 De wapendropping	195
17 Donkere dagen	205
18 De dijk	221
19 De waterwolf	233
20 Kees Kip	243
21 Vrede	253
Begrippenlijst	265
Over de auteur	265

Inleiding

Hilda van Stockum schreef ‘De Gevleugelde Wachter’ in 1962. Zij woonde in de jaren 1944 – 1945 – de periode waarin dit verhaal zich afspeelt – niet in Nederland. Maar omdat ze als kind in Nederland opgroeide en er later ook haar studententijd aan de kunstacademie doorbracht, kende ze ons land als haar broekzak. Haar Nederlandse familieleden hebben deze donkere periode wel zelf beleefd. Zij heeft dus uit de eerste hand kunnen vernemen hoe het leven in die tijd er uitzag. Daardoor heeft zij een verhaal kunnen schrijven dat weliswaar niet echt gebeurd is, maar toch tot in detail de werkelijkheid van toen weergeeft.

Haar broer, Willem van Stockum, diende bij de Koninklijke luchtmacht. Hij stierf als piloot bij een bombardement in Frankrijk. Dit boek is opgedragen ter herinnering aan hem.

Hilda van Stockum laat ons naar de oorlog kijken door de ogen van Joris Verhagen, een molenaarszoon van tien jaar. Hij woont samen

met zijn ouders en zijn broer Dirk-Jan in de Saterwoudse polder, bij Leiden. Door Joris ervaren wij de onrechtvaardigheid van de dingen die gebeuren. Wrede wetten, opgejaagde mensen en ellende aan de ene kant, maar aan de andere kant ook een vurige vastberadenheid om zich, tegen elke prijs, te verzetten en elkaar te helpen.

Dit verhaal helpt ons om na te denken over goed en kwaad. Joris en Dirk-Jan, maar ook hun ouders, moeten ieder hun eigen weg vinden in de wreedheden van de oorlog die op hun pad komen, zoals de ronduit kwaadaardige informant in de persoon van Leendert. Dit wekt bij hen gevoelens op van haat, boosheid, verdriet en machteloosheid. Dat brengt veel innerlijke strijd met zich mee. Hoe ga je om met de waarheid als die waarheid anderen in gevaar brengt? Moet je ook de Duitsers vergeven? Ze ervaren dat vergeving moeilijk en zelfs onmogelijk lijkt, maar uiteindelijk bevrijding geeft. Al deze dingen zetten hun leven op zijn kop. Waarden en normen die eenvoudig leken, worden door elkaar geschud en krijgen een nieuwe betekenis. Pastoor Kobus – hun steun en toeverlaat op moeilijke momenten – helpt hen deze weg met God te gaan en Hem te zoeken in alle dingen. Als Joris hem op een verdrietige dag de vraag stelt ‘waarom?’ krijgt hij als antwoord: ‘het kwaad zit van binnen en moet

ook van binnen worden overwonnen.’ Daarmee maakt hij Joris duidelijk dat iedere mens een weg van vergeving met God mag gaan, ook de bezetters. Ook zij zijn mensen van vlees en bloed, met gezinnen die thuis op hen wachten.

Oom Cor zet zich met hart en ziel in om de Duitsers te bestrijden en zo hun land te beschermen. Hildebrand, een filosofiestudent die bij de familie Verhagen is ondergedoken, laat zien hoe belangrijk het is om ook in tijden van oorlog te blijven nadenken en studeren. Joris en Dirk-Jan leren veel van hem en groeien zo in wijsheid, en wij met hen.

In al deze gebeurtenissen komen we telkens weer ‘thuis’ in ‘De Gevleugelde Wachter’ die met zijn reusachtige wieken Joris in bescherming neemt, ook wanneer hij in een bange nacht moet vluchten voor zijn belager. Als een machtige engelsbewaarder heerst de molen over de polder die hij redt van de ondergang. Tussen zijn muren vinden kleine en grote mensen beschutting en zij worden opgenomen in de warmte van het gezin Verhagen.

Hun leven is sprekend en herkenbaar. Zij laten zien dat eenvoud, zelfgave en vertrouwvol gebed een bron van zegen en zelfs van vreugde zijn, juist wanneer het land één van zijn zwartste momenten kent.

Zo bevat dit boek een verhaal dat iets weergeeft van het onbeschrijflijke lijden in de oorlogsjaren, maar wekt daarbij tegelijkertijd vreugde en het diepe besef, dat liefde altijd sterker is dan haat en dood.

Hij zal u met zijn vleugels beschermen,
onder zijn wieken vindt gij een toevlucht,
zijn trouw is uw pantser en schild.

Psalm 91,4

Cissy Suijkerbuijk
naar de inleiding van Lydia Reynolds
in de Engelstalige versie